Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 228. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 23-го ЛИСТОПАДА 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, NOVEMBER 23, 1976 No. 228. VOL. LXXXIII

УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ ЗАВЕРШИЛИ МИСТЕЦЬКІ СВЯТКУВАННЯ 200- І 100-РІЧЧЯ ВЕЛИЧАВИМ КОНЦЕРТОМ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ

Ню Йорк (В. Т-ець). — У неділю, 21-го листопада тут у заповненій вщерть публікою залі Гантер коледжу з великим успіхом відбувся концерт Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка з Детройту, під диригентурою маестра Григорія Китастого. Концерт був мистецьким завершенням відзначень нюйоркською українською громадою 200-річчя Американської Незалежности та 100-річчя Українського Поселення в ЗСА.

Концерт зорганізував місцевий Комітет для відзначення цих річниць, який діє з рамени Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій — Відділу УККА Великого Ню Йорку. Головою Комітету відзначення 200 і 100-річчя є д-р Іван Флис.

Славетна і заслужена Капеля Бандуристів як перші дві точки виконала дві пісні англійською мовою, а саме: "Happy Birthday to You, America" в обробці Г. Китастого та "America the Beautiful" А. Варда із баритоновим сольо Яреми Цісарука. Між іншим, сцена була прибрана американськими прапорами і написом "Happy Birthday USA, 1776 - 1976", а з бальконів звисали синьожовті українські прапори.

В першій частині програми Капеля виконала пісні: „Закувала та сива зозуля" Ніщинського (соліст -тенор Юрій Оришкевич), „Через поле широкеє" Гончарова (соліст-тенор П. Гончаренко), „Марш поляглих" Китастого, „Вкраїно, Мати" Стеценка, „Думу про Нечая" Січинського (соліст — Юрій Оришкевич), „Їхав стрілець на війноньку" Гайворонського (солісти-тенор П. Писаренко і баритон В. Кучер), „Ой, у лузі червона калина" в обробці Кудрика, „Ясени" (солісти — О. Мороз і В. Кучер) і „Вставай, народе" Китастого (соліст — Я. Цісарук.

Другу частину концерту Капеля розпочала піснями „Встає хмара з-за лиману" в обробці В. Емуця та „Гей, злітались орли" в обр. Стеценка.

Відтак Капеля виконала дві пісні аранжеровані Гр. Китастим: „Чумацьку пісню" (соліст-бас П. Пахолюк) і „Ой, дівчино, шумить гай". Дальше виконано пісні: „Кучерява Катерина" Лисенка, „Маєва нічка"

(Закінчення на стор. 4-ій)

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ПЕРЕКЛАД ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ГРУШЕВСЬКОГО НА АНГЛІЙСЬКУ МОВУ

Ню Йорк. (НТШ-ПС). — Комісія Англомовного Видання „Історії України-Руси" акад. Михайла Грушевського в Секції Історії України Наукового Товариства ім. Шевченка зробила підсумки розвитку праці над перекладом монументальної 10-томової „Історії України-Руси" М. Грушевського на своєму засіданні 23-го жовтня 1976 р. в Ню Йорку. Комісію очолює проф. д-р Матвій Стахів, секретарює в ній проф. д-р Петро Стерчо, а головним англомовним редактором є сенатор Павло Юзик, який сам є істориком і професором історії в Оттавському університеті. В засіданні Комісії взяв участь голова НТШ в ЗСА проф. д-р Осип Андрушків, а також голова Фінансової Комісії НТШ д-р Петро Богданський, бо НТШ в ЗСА взяло на себе тягар фінансування англомовного видання цього монументального твору. Крім названих, взяли участь у засіданні також д-р Іван Новосівський, д-р Володимир Нестерчук та інж. Роман Кобринський.

Голова Комісії у своєму звідомленні поінформував, що перший і третій том вже перекладені на англійську мову всеціло, а другий і четвертий томи находяться в за авансованій стадії перекладної праці. Перший том переклав проф. д-р Микола Чировський, а рецензували переклад М. Стахів і П. Стерчо. Третій том переклав проф. д-р Кость Андрусишин, а рецензували його М. Стахів і М. Чировський. Обидва томи вже зредаговані сенатором Павлом Юзиком і готові до друку. Другий том перекладають спільно о. проф. д-р Мелетій Войнар, ЧСВВ, та проф. д-р Юрій Логуш, а четвертий том перекладає проф. д-р Петро Стерчо, Як лише дугий том буде викінчений, праці будуть здані негайно до друку так, щоб до кінця 1977-го року появилося на ринку одночасно всі чотири томи. Праця над перекладами дальших томів у стадії заавансованого плянування.

В першому томі буде поміщена наукова біографія акад. Михайла Грушевського, що її написав М. Стахів, а також додатковий список -их публікацій про трактовану в першому томі історичну добу, що появилася після появи праці Грушевського. Цю бібліографію опрацьовує професійно проф. д-р Василь Луців. В першому томі буде окрема стаття з поясненнями таких термінів як „Русь", „Русин", „Україна" й „Росія", а також словничок староукраїнських термінів, уживаних у цьому томі. Словничок узгіднює Термінологічна Підкомісія, що її очолює проф. д-р Василь Лев. Для виготовлення відповідних мап рішено звернутися до фахових українських картографів.

Подібно підходитиме Комісія до кожного окремого тому перед переданням його до друку, бо кожний том потрібно буде доповнити додатковою бібліографією, мапами, словничком староукраїнських термінів і т. п. Англомовний редактор, сенатор П. Юзик, висловив повне вдоволення із доброякісности перекладу перших двох томів, що їх він вже зредагував. Сенатор Юзик увійшов у переговори з одним університетським видавництвом, яке, на думку Комісії, дало

(Закінчення на стор. 4-ій)

ДЖІММІ КАРТЕР ВІДБУВАЄ У ВАШІНҐТОНІ НАРАДИ З ПРЕЗИДЕНТОМ ФОРДОМ ТА ЧЛЕНАМИ ТЕПЕРІШНЬОГО УРЯДУ

Вашінґтон. — Новообраний президент Джіммі Картер у неділю, 21-го листопада, відлетів з Плейс, Джорджія, до столиці ЗСА, де протягом понеділка та вівтірка матиме наради з президентом Джеральдом Фордом і членами теперішнього кабінету в справі перебрання влади. Картер, який протягом тих двох днів перебуватиме в „Блер Гавс", тобто в будинку, який находиться недалеко Білого Дому і який призначений для визначних відвідувачів столиці, плянував зустрінутися з президентом Фордом у понеділок і того самого дня відбути наради з генералом Люїсом Алленом, головою Крайової агенції для справ безпеки, Джеймсом Линном, директором Бюра Управління та Бюджету, секретарем оборони Даналдом Румсфельдом, секретарем здоров'я, шкільництва та суспільної опіки Дейвидом Метюсом, секретарем скарбу Вілліямом Саймоном і Артуром Бирнсом, днектором Федерал Ради Резерв. На вівторок була запляновани зустріч з головами чільних комісій обох Палат Конґресу та з провідними республіканськими законодавцями.

Ще в п'ятницю, 19-го листопада, Джіммі Картер у Плейнс, Джорджія, відбув нараду з Джорджом Бушем, директором Центральної Розвідчої агенції (Сі-Ай-Ей), який поінформував новообраного президента про діяльність цієї агенції. Після наради Буш заявив кореспондентам, що Джіммі Картер „виявив велике зацікавлення і був дуже добре підготований на цю зустріч".

День пізніше, в суботу, 20-го листопада, Картер вітав у себе державного секретаря Генрі Кіссінджера, який інформував новообраного президента про теперішню закордонну політику ЗСА. Після кількагодинної наради Картер заявив, що між ним і „моїм добрим приятелем" (Кіссінджером) нема розбіжностей щодо закордонної політики та запевнив інші держави, що „перебрання влади відбуватиметься гладко і спокійно". Кіссінджер, якого Картер часто критикував під час виборчої кампанії, заявив, що завжди вважав, що закордонна політика повинна бути двопартійною і закликав американський нарід підтримувати закордонну політику нового уряду. Новообраний віцепрезидент Волтер Мондейл брав участь в нарадах Джіммі Картера з Джорджом Бушом і Генрі Кіссінджером.

В неділю, 21-го листопада, Джіммі Картер і його дружина Розалін були на Богослуженні в Баптистській церкві в Плейнс і того дня приявним був теж негритянський пастор Кленнон Кінґ. Як відомо, минулого ожня члени цієї церкви, під впливом Джіммі Картера, проголосували допустити негрів у членство конґреґації. Минулої неділі Картер під час Богослуження виголосив молитву, в якій закликав до „братерської любови, бо ніхто з нас не є ліпший від іншого".

У Ввшінґтоні створено групу сприяння Гельсінкським домовленням в Україні

Вашінґтон. — У ЗСА створено групу сприяння Гельсінкським домовленням в Україні з осідком у Вашінґтоні. До групи входять особи, які досі активно працювали в різних комітетах оборони українських політичних в'язнів в СССР. Початково до цієї групи сприяння увійшли: д-р Ігор Кошман, мгр Уляна Мазуркевич, д-р Андрій Зварун, Ігор Ольшанівський, Андрій Фединський і Богдан Ясен.

У всіх своїх заходах група буде постійно консультуватись із спеціялістами політичних, юридичних і громадянських справ, а про свої пляни і працю буде своєчасно інформувати українські громадські централі.

Група зформувалась негайно після того, коли на Заході стало відомо, що в Києві постала аналогічна українська національна група, очолювана Миколою Руденком.

Новостворена група сприяння в ЗСА поставила собі за ціль слідкувати за порушеннями Гельсінкських домовлень в Україні, передавати урядам держав, які підписали заключний акт Гельсінкського домовлення, інформації про такі порушування, одержані від аналогічної групи в Україні та з інших джерел; домагатись переведення в Україні в життя Гельсінкських домовлень, зокрема гуманітарних провізій Гельсінкського акту в таких справах:

— переслідування інакодумаючих за їхні національні, політичні, ідеологічні і релігійні переконання;

— порушування національних і громадських прав в Україні;

— позбавлення України прав на безпосередні міжнародні зносини згідно з її конституцією, деклярацією прав людини ОН і Гельсінкським домовленням;

— заборону незалежної української інформації і права творення асоціяцій поза комуністичною партією України;

— знущання над політичними в'язнями;

— унеможливлювання листовного і телеграфічного зв'язку між окремими особами в рамках конвенцій про міжнародний поштовий і телеграфічний зв'язок;

— позбавлення права на виїзд з України і поєднання родин;

— репресії родин за їхні релігійні переконання і відлучування від них дітей;

— унеможливлювання свобідних інформацій в Україні через обмін пресою, радіовими і телевізійними передачами та окремими публікаціями.

Крім цих завдань, група плянує виконувати всіляку іншу діяльність, яка випливатиме з Гельсінкських домовлень заключного акту.

Як відомо, ще 12-го травня цього року, подібна група була створена в Москві, а її очолив Юрій Орлов.

РЕД. ВАСИЛЬ КАЧМАР ОЧОЛИВ КРАЙОВУ УПРАВУ Т-ВА ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ ПОМІСНОЇ УКЦЕРКВИ

Філядельфія (Микола Галів). — В суботу, 20-го листопада 1976 р., тут відбувся 7-ий з черги Крайовий З'їзд Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦеркви, який розпочато молитвою, що її провів парох церкви св. Михаїла у Філядельфії о. Лев Любинський. Нарадами з'їзду проводила Президія у складі: інж. Сидір Тим'як — голова, Юліян Головчак — заступник і Степан Гробельський та Степан Голуб — секретарі. На початку нарад були прочитані привіти від Їх Святости Патріярха Иосифа, Українського Патріярхального Світового Об'єднання, Священичого Т-ва ім. св. Андрея, Крайової Управи Братств і Сестрицтв в ЗСА і низка інших.

З'їзд обрав мандатно-верифікаційну і резолюційну комісії та доповнив номінаційну комісію. Наради з'їзду проходили під двома аспектами: підсумки проробленої праці та проєкції на майбутнє.

Загальні підсумки праці зробив голова уступаючої управи д-р Мирослав Навроцький. На вступі він підкреслив, що в звітному часі зібрано роздріблені організації, товариства й мирянський рух за Патріярхат в одну спільну організацію під назвою Українське Патріярхальне Світове Об'єднання за єдність Церкви й народу, яке очолив проф. Петро Зелений з Бельгії. На цьому відтинку наступила координація сил і дії. Довше зупинився над кулісами відбутого 41 Міжнародного Евхаристійного Конґресу, що відбувся у серпні ц. р. у Філядельфії. Вказав, що в цій справі було зроблено. Під час Евхаристійного Конґресу відбулося ряд патріярхальних імпрез, як З'їзд Українського Патріярхального Світового Об'єднання, Мирянський з'їзд, надзвичайно вдалий симпозіюм й бенкет для Великого Неприсутнього. Вказав на труднощі, які існували під час праці та насвітлив ситуацію нашої Церкви під сучасну пору. Доповнення до звіту зробив секретар управи д-р Лев Рудницький, який відмітив, що в звітовому часі заходами Т-ва і філії Українського Католицького Університету ім. св. Клементія відбувся в Ля Саль Коледжі симпозіюм з українською церковною проблематикою, доповіді з якого надруковано в окремому збірнику і є до набуття. Ред. Василь Пасічняк склав звіт з праці редактора журналу „За Патріярхат", вказуючи на труднощі та брак співробітників. Мгр Ева Піддубчишин прочитала обширний звіт зі своєї зовнішної праці, називаючи відбуті пресові конференції, виготовлені й розіслані пресові комунікати у справах нашої Церкви. Крім цього вона зробила для ілюстрації виставку статтей в українській й чужинецькій мовах, які відносились до зовнішньої праці. Роман Левицький подав короткий касовий звіт, сальдо якого виносить 2,032.00 дол.

Над звітами розгорнулася жвава дискусія, у якій взяли участь: Степан Ільницький, Дарія Миндюк, Рома Навроцька, Зенон Квіт, В. Сенежак, Рома Гайда, Г. Яремчук, З. Гіль, Марія Клячко, Іван Ярош, Оксана Щурова, М. Бойко, В. Качмар, Ярослав Щербанюк, Василь Палідвор, Ванчицький та інші. В дискусії порушено ряд питань та висунено цікаві думки. Відмічено брак молоді у Патріярхальному русі, яка колись була. Заторкнено ос-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ВІДКРИТТЯ КЛЮБУ „ДІБРОВА"

Ню Йорк. — В середу, 24 листопада ц. р. о год. 6-ій вечором тут в Будинку Організації Визвольного Фронту при 136 2-га евеню, відбудеться офіційне святочне відкриття Клюбу „Діброва" з віідповідним церемоніялом і програмою. Клюб „Діброва" призначений для розвагових цілей старших громадян і молоді та є побудований на членській базі.

В Гарварді відбудеться перша соціологічна конференція про українців в Америці й Канаді

Кембридж, Масс. (Б. Т.) — В рамках загальної конференції про українську іміграцію, яку влаштовує Український Науковий Інститут Гарвардського Університету з ініціятиви і під орудою Едварда Касинця від 2-го до 5-го грудня ц. р. відбудеться перша вужча конференція соціологів, які досліджують, або зацікавлені в студіях українців як етнічної групи в Америці й Канаді. Конференція відбудеться 3-го грудня в приміщеннях Інституту в Кембриджі й матиме дві сесії, ранню — 9:30 до 11:30 та пополудневу — 12:30 до 2:30, Рання сесія присвячена дискусії над проблемами емпіричних студій про українців в ЗСА і Канаді. Головним доповідачем буде проф. Джеррі Райц з Торонтонського університету, який недавно, в співпраці з іншими, закінчив студію про задержання мови серед етнічних груп в Канаді. Темою його доповіді буде задержання мови серед українців в Канаді. У пополудневій сесії головним доповідачем буде відомий американський соціолог проф. Натан Ґлейзер з Гарвардського університету. Його темою буде критичний огляд сучасних теорій про етнічні групи. Ціллю дискусії буде оцінити, в якій мірі ці теорії можна пристосувати до студій українців.

Ініціятором та предсідником конференції соціологів є проф. Всеволод Ісаїв з Торонтонського університету, голова Наукової Ради Українського Соціологічного Інституту, а тепер співробітник Українського Наукового Інституту в Гарварді. Поштовх до влаштування конференції дало недавнє видання першого соціологічного збірника про українців в Північній Америці під наголовком „Українці в Американському та Канадському Суспільствах", редаговане проф. Ісаєвом та видане під спільним фірмуванням УНІГУ та УСІ.

Організатори конференції вислали запрошення до українських соціологів та науковців зближеного зацікавлення, які їм відомі. Ті соціологи й науковці, адреси яких організаторам невідомі, є також запрошені взяти участь в конференції. Конференція відкрита й для ширшої публіки.

ЗСА закликають до нових обмежень атомової зброї

Об'єднані Нації, Н. Й. — У четвер, 18-го листопада, придставник ЗСА закликав Об'єднані Нації виготовити проєкт договору, який забороняв би всім країнам використовувати радіоактивні залишки із металів, які були вживані під час продукції електрики тощо, для розбудови нової „радіологічної зброї", яка може бути зброєю „масового знищення". Промовляючи в Комісії для справ політики і безпеки Генеральної Асамблеї ОН, Фред Ікел, директор для контролі над зброєю та роззброєнням, заявив, що ЗСА, СССР, Франція, Західня Німеччина і інші країни, які вживають нуклеарну енергію для мирних цілей, протягом кільканадцятьох років нагромадили велику кількість радіоактивних залишків, які можуть бути використані для продукції деструктивної радіологічної зброї.

Новий крок до демократії в Еспанії

Мадрід, Еспанія. — В четвер, 18-го листопада ц. р., Еспанія зробила ще один важливий крок в напрямі до демократії: номінований в більшости парлямент, залишений ще покійним диктатором Франком, проголосував 425 голосами проти 59, а 13 здержалося, щоб перевести в наступному році у країні справжні вільні, демократичні вибори до парляменту. Тим голосуванням теперішній парлямент вирішив рівночасно свою власну долю. Рішення парляменту мусить однак бути ще прийняте загальним референдумом, який відбудеться правдоподібно вже у третьому тижні грудня ц. р. Голосування в парляменті два дні перед річницею смерти Франка вважають великою перемогою теперішнього прем'єрміністра Адольфа Суареза, персонального вибранця короля Карльоса І і тих лідерів, які працювали і працюють в напрямі введення повних демократичних форм в Еспанії.

МИКОЛА РУДЕНКО В ПСИХІЯТРИЧНОМУ ШПИТАЛІ НАПИСАВ ПОЕМУ

Гельсінкі (УІС „Смолоскип"). — На Захід дісталася з України велика поема відомого українського письменника і поета Миколи Руденка, який в лютому-березні 1976 року був насильно запроторений до психоневрологічного шпиталю в Києві. Перебуваючи два місяці на психіятричній „експертизі", поет написав велику поему „Історія Хвороби", яка була поширена в українському самвидаві і дісталася на Захід.

Поема ця вже вкоротці появиться друком у Видавництві „Смолоскип" ім. В. Симоненка під заголовком „Я вільний".

Згідно з одержаною інформацією, М. Руденка запроторили до психіятричного шпиталю на підставі такого висновку психіятра:

„Насторожує деяка емоціональна діссоціяція (виключення зі Спілки письменників не переживає як психотравму)".

Сюди дісталася обширна біографія письменника, з якої подаємо цікавіші цитати:

„Микола Данилович Руденко народився 19 грудня 1920 року в селі Юр'ївці, Олександрівського району, Ворошиловградської області в родині шахтаря. Письменник майже не пам'ятає батька, — він загинув на шахті, коли хлопцеві минуло шість років. Виростав з сестрою та матір'ю, що жила на скромну пенсію.

З дитинсова М. Буденко

З дитинства М. Руденко нецького краю, до його полинових степів з незліченими пірамідами териконів, до шахтарів та металургів — людей з суворими обличчями і глибокими, щедрими душами.

Десятирічку М. Руденко закінчив на шахті „Сутоган" в 1939 році. Якраз перед випускними екзаминами він був прийнятий шахтною парторанізацією кандидатом у члени КПСС.

У 1939 році М. Руденко вступив рядовим кавалерійського полку, а на початку війни був відряджений на курси політпрацівників. Всю війну перебував на фронтовій політроботі, брав участь в обороні Ленінграда, пережив бльокаду. Після тяжкого поранення понад рік лікувався в госпіталях, а потім знову повернувся на фронт".

У 1946 році, після демобілізації, М. Руденко працював редактором відділу поезії у видавництві „Радяньський письменник", а від 1947 до 1950 — відповідальним редактором Київського журналу „Дніпро". В цьому часі він був заступником секретаря, а згодом і секрета-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Українська молодь виступила в Еспанському Інституті

Ню Йорк. — Товариство Клясичної Гітари влаштувало у п'ятницю, 12-го листопада ц. р., в Еспанському Інституті Америки при 684 Парк евеню вечір української музики і танку. Участь у цій вдалій імпрезі взяли гітаристи Маріян Гаррісон, Дія Аль-Сорогі, Євген Троцький, Ансамбль українських бандуристів під адміністрацією Миколи Чорного і мистецьким керівництвом о. С. Пастухова-Кіндзерявого (Лінда Лярсен, Лідія Чорна, Ярослав Саленко, Зенон Бачір, Володимир і Іван Лехіцькі, Ярослав Галатин), співачка Валентина Жила-Наливайко і тріо танцювального Ансамблю „Верховинці" під керівництвом Олега і Дарії Ґензів (Ольга Ґенза, Михайло Масний, Олег Декайло) та акомпаньятор на акордіоні І. Стефанишин. Численна публіка, яка в більшості складалася з американців і людей різних національностей та серед якої було багато українців, а зокрема молоді, ентуазіястично вітав виконавців, прохаючи наддатків. Цим виступом, що його спонзорував 83-й Відділ СУА, молодь добре прислужилась для справи поширення української музичної культури серед американців і представників інших етнічних груп.

Повітряні лінії ЗСА мусять зменшити шум своїх літаків

Вашінґтон. — Департамент транспортації в четвер, 18-го листопада, видав доручення для всіх приватних повітряних ліній ЗСА в справі зменшення шуму їхніх літаків, чого вимагали різні організації збереження довкілля та велика кількість законодавців. Доручення стосується приблизно 1,600 літаків і мусить бути виконане в деяких випадках до 4-ох, а в інших до 8 років.

Того самого дня цей департамент також проголосив, що починаючи від наступного місяця на всіх летовища ЗСА ввійдуть в силу нові оперативні стандарти щодо способів приземлення літаків, які теж мають на меті зменшити шум цих літатаків. Під час приземлення літаки ще більше ніж досі послаблюватимуть силу моторів.

Кардинал Вишиньскі далі керуватиме польською церквою

Варшава. — Ройтер інформує, що примас Польщі кардинал Стефан Вишиньскі повернувся з Риму до Варшави і знову перейняв керівництво Польською Католицькою Церквою. Кардинал Вишиньскі, як відомо, їздив до Ватикану і зложив був на руки папи ПавлаУІ свою резиґнацію у зв'язку з його 75-річчям згідно з настановою і зарядженням Ватикану, що прелати після закінчення 75-го року життя повинні відходити у стан спочинку. У випадку кардинала Вишинського Папа покищо мусів відхилити справу резиґнації, бо цього домагалися не лише польський єпископат, але також офіційні чинники у Варшаві. В неділю, 21-го листопада, кардинал Вишиньскі виголосив свою першу проповідь після повороту, закликаючи уряд і нарід до спокою, спертому на справедливості і милосерді, кажучи, що всякий інший соіяльний лад мусить бути спертий на християнському милосерді. Кардинал натякав на засуди робітниківза їхню участь у протестах проти урядового піднесення цін на сільськогосподарські продукти літом цього року.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Приціл на Африку

,,Ню Йорк Таймс'' у числі з 18-го листопада ц. р., покликаючись на інформацію американської військової розвідки, помістив повідомлення, що Совєтський Союз, не зважаючи на дипломатичні заходи державного секретаря Генрі Кіссінджера, знову розпочав інтенсивну пересилку різнородної зброї до Африки, тим разом для родезійських чорних партизанів, які ведуть війну проти уряду білої меншости. Згідно з цими інформаціями, совєтські кораблі постійно привозять до портів Танзанії і Мозамбіку великі вантажі зброї, амуніції, протитанкові і протилетунські ракети, легкі і тяжкі автомашини і добре устатковані панцерні вози великої силової потужности, які дуже надаються для військових операцій в джунглях. Крім того проти Родезії, а зглядно проти уряду Іяна Сміта і білої меншости, ведеться останнім часом посилена совєтська пропаганда під гаслом ,,ліквідації залишків колоніялізму'' в Африці і встановлення там влади чорної більшости.

Очевидно, що ця совєтська пропаганда знаходить відгук серед африканських народів і чорної більшости не тільки в Родезії, але також в Південній Африці, які надіються, з допомогою СССР, позбутися раз і назавжди зверхности ,,зайдів'' і встановити такий уряд, який забезпечував би інтереси автохтонів. Тому Мозамбік, Танзанія і багато інших чорних африканських держав, не підозріваючи злонамірених інтенцій Москви, яка хоче поширити свою домінацію також на країни Африки, заявилися за піддержкою чорних партизанів в Родезії і всіляко сприяють їхній боротьбі та допомагають у зрості їхньої бойової сили. Пресова служба Мозамбіку, наприклад, твердить, що невдовзі 5.000 партизанів будуть перекинені до вишкільного військового табору в Танзанії, а опісля будуть включені до відкритих акцій проти уряду білої меншости в Родезії, а на їх місце до Мозамбіку привезуть новозвербованих рекрутів, які під наглядом совєтських старшин дістануть вступний вишкіл ведення партизанської боротьби.

Нова активність Москви на африканському континенті викликала оправдане настороження в Пентагоні і в головних штабах інших держав вільного світу, які з прикладу Анголі знають, що діяти треба скоро, рішучо і безкомпромісово, щоб не допустити до нових здобутків і поширення впливів совєтсько-російських імперіялістів, які все ще займаються розпалюванням льокальних війн і неспокоїв, щоб творити у світі атмосферу непевности і напруги у міжнародній ситуації, яку опісля використовують, як аргумент для виправдання перед закидом розбудови їхньої власної військової сили.

Добре діється, що на Заході усвідомлюють собі пляни московських — як їх називають китайські сусіди і однопартійці — ,,імперіялістичних ганстерів'' цим разом з прицілом на Африку.

Все ще неясна справа

Кілька днів тому спеціяльна комісія Палати Репрезентантів для розгляду атентатів повідомила, що покличе понад 10 свідків, які можуть ,,кинути більше світла'' на вбивство президента Джона Ф. Кеннеді в 1963-му році та негритянського лідера д-ра Мартина Лютера Кінга, молодшого, в 1968-му році. Речники тієї Комісії заявили, що протягом минулого року деякі документи можуть заперечити висновки Комісії Воррена, яка твердила, що вбивник президента Кеннеді, Лі Гарві Освалд, діяв одинцем та що не було жадної внутрішньої чи закордонної змови. Рівнож заіснували сумніви, чи Джеймс Ерл Рей самочинно вбив д-ра Кінга, чи може діяв з допомогою групи антинегритянських конспіраторів.

Коли відносно дотеперішнього пояснення вбивства Мартина Лютера Кінга тільки існують ,,сумніви'', то щодо вбивства президента Кеннеді віднайдено важливий документ, який вказує, що місяць перед атентатом Лі Гарві Освалд заявив кільком урядовцям комуністичної Куби, що плянує застрілити Президента. Документ — це меморандум, що його в 1964-му році написав тодішній директор Федерального Бюра Інвестигації, Джей. Едгар Гувер, інформуючи, що вже після атентату на президента Кеннеді ,,достовірне джерело'' донесло, що сам Фідель Кастро підтвердив розмову Освальда з кубинськими урядовцями. Меморандум Гувера ніколи не дійшов до Комісії Воррена, яка розглядала справу атентату на Кеннеді, хоча цей меморандум був заадресований до тієї Комісії. Тепер виринуло серйозне питання: чи висновки Комісії Воррена можна вважати правильними, якщо ця Комісія не мала змоги запізнатися з таким важливим документом, як згаданий меморандум Гувера?

Сумніви щодо звіту Комісії Воррена не нові, бо зразу після його оприлюднення виринули різні питання щодо висновків Комісії, і вже тоді почали поширюватися різні здогади про можливу змову правих чи лівих американських екстремістів, про можливість виготовлення пляну вбивства в Гавані чи Москві, як рівнож курсували поголоски, що Кеннеді вбили антикастрівські кубинці, озлоблені зменшенням підтримки уряду Кеннеді для їхніх старань визволити Кубу від комунізму. Вже тоді загадковим було вбивство самого Освалда Джеком Рубі, який опісля сам помер у тюрмі.

Сьогодні найбільш поширений здогад, що вбивство президента Кеннеді було заплановане в Гавані, бо ще минулого року стало відомо, що Центральна Розвідча Агенція (Сі-Ай-Ей) на початку 1960-их років плянувала кілька атентатів на Фіделя Кастра і тому, мовляв, кубинський комуністичний ватажок, у відплату, розпорядив вбити Джона Ф. Кеннеді. Цій теорії надав більшої правдоподібности віднайдений меморандум Едгара Гувера в справі розмови Освальда з кубинськими урядовцями місяць перед атентатом на президента Кеннеді.

Проте, справа все ще неясна.

ЗСА і СССР перервали переговори

Женева. — В суботу, 2-го листопада, представники ЗСА та Совєтського Союзу припинили переговори в справі нового договору щодо обмеження стратегічної атомової зброї аж до січня наступного року, тобто до перебрання президентури Джіммі Картером. Обидві сторони вирішили, що хоча справа нового договору дуже важлива, то краще буде, якщо вже новий уряд ЗСА продовжуватиме переговори.

Юл. Мовчан

КРАЇНА ШАХА ЗДАЛЕКА Й ЗБЛИЗЬКА

[З подорожніх нотаток]

29-го жовтня ц. р. преса світу подала, що з наказу шаха Ірана Мохаммеда Різи Паглаві іранська влада видала совєтам совєтського лейтенанта Валентина Засимова, який 25-го вересня ц. р. літаком прилетів до Ірану з проханням політичного азилю. Звернення п'ятьох підсовєтських дисидентів — в тому числі лавреата Нобелівської премії академіка А. Сахарова до шаха не видавати Засимова на поталу московським тиранам були зігноровані. При тому московська газета ,,Ізвєстія'' подала, що на другий день після видачі Засимова, Іран та уряд СССР підписав чотирирічну торговельну умову...

Цей факт я навів для того, щоб проілюструвати дещо з відносин у сучасному Ірані. А саме: хоч у державі формально існує ,,меджиліс'' (з арабської — щось на зразок парляменту) та сенат, проте фактично країною править шах Мохаммед Різа Паглаві Аример (таке його повне ім'я) на спілку чи при допомозі добре оплачуваних військових людей. З одного боку шах реклямує Іран, як країну, що є носієм вічного гуманізму'' (правдоподібно натяк про те, що ще 500 років перед Христом тодішній його володар Цирус був проголосив ,,Деклярацію Прав Людини'', відомої в історії, як ,,Едикт Цируса''), а з другого — безцеремонна видача на пожирання кагебістам людини, яка не бажала більше перебувати на ласці й неласці цієї потворної системи. З одного боку — крики про ,,гуманність'', ,,непримиренність до комунізму'' і т.д., а з другого — відверта співпраця з головачами того ,,комунізму'' та брутальна розправа з усякими проявами героїчного й багатостраждального курдського народу до національно-державної незалежности.

Але чому Іран, а не Персія? — дехто справедливо може запитати. Адже ще з біблійних часів світ знав про Персію, перську імперію і т. д. І ось раптом — Іран. В чому справа?

А в тому, що сучасний Іран — це вже не перська імперія, кордони якої колись простягалися від Середземного моря та Нілу — до Індії й Китаю. Поступово Персія розгубила завойовані землі (за вийнятком частини Курдистану, який і далі розшматований між чотирма окупантами — Іраном, Туреччиною, Іраком та частково СССР). І тому, бажаючи відбити реальну дійсність, шах Паглаві в деклярації з 13-го жовтня 1971 року, тобто в день 2500-річчя Перської імперії, проголосив зміну назви держави з Персії на Іран. При тому, він додав, що ім'я Іран, яке дав країні вищезгаданий Цирус ще 2500 років тому, і досі ,,має високий престиж у світі, в якому існує так багато страждань і знущань''.

Виявляється, що слово Іран походить від назви території Ариняна, яка складала основну частину Перської Імперії, і яка початково була заселена оріянцями, чи арийнцями, предками і...українців. І тому, коли історик А. Л. Башам у своїй монографії ,,Індія'', виданій в Лондоні в 1961 році, пише, що ,,Історія Індії починається від оріян'', то тим більше про це треба б сказати про історію Ірану, вже навіть сама назва якого виразно свідчить, хто почав історію цієї старої держави та її народу. Але залишимо це для істориків.

Так, Персія (Іран) існує вже понад 2500 років. Небагато народів світу можуть похвалитися таким ювілеєм. Вже це одно повинно витворювати в кожного іранського патріота заслужене почуття гордости за свою державу і за свій народ — байдуже, чи така держава перебувала чи перебуває під кермом шаха, чи ні. (Монархісти вважають, що якби не було шаха, то Персія стільки років не проіснувала б).

З нагоди такого славного ювілею 1971 року на передмісті столиці держави — Тагерану, на майдані Шагіяд було споруджено з білого ґраніту величавий пам'ятник. Архітектори сконструювали пам'ятник так, що він є не подібний до інших подібного роду споруд, проте своєю архітектонікою від відбиває дух іранського народу та його держави. Пам'ятник залишає в глядача незабутнє враження.

Але погодившись на зміну назви держави, Паглаві цим самим ще не погодився на зміну свого титулу відповідно до ,,реальної дійсности'', бо замість просто ,,шах'', як за кордоном звичайно його називають, тут, в Ірані, його титулують ,,шаханшах'', тобто ,,король з королів'', або ,,король над королями''. Всі газети, які тут виходять, подають його особу тільки під таким титулом. Кажуть, що він це зробив для того, аби не почувати себе нижчим від свого покійного батька Різи Шаха, який увійшов в історію, як Великий, бо зумів вигнати з Ірану російсько-англійських імперіялістів.

Правда, був час — і то не так давно, коли йшлося не тільки про те, щоб бути Паглаві ,,шах над шахами'', але про втримання звичайного титулу шаха. Це було понад двадцять років тому, коли опозиційні елементи, очолювані д-ром Масадеком, змусили Паглаві стрімголови залишити країну і тікати на вигнання аж до Італії та Швайцарії. Але ненадовго, бо військо, яке залишилося вірне своєму шахові, усунуло Масадека і запросило Паглаві повернутися на свій трон. Аби подібна ситуація не повторилася також і в майбутньому, передбачливий шах Паглаві поробив деякі поправки чи додатки до конституції, а саме:

1. З 60-ти членів сенату тільки половина має бути вибрана народом — решта має призначатися шахом;

2. Шах залишає за собою право вета в будь-яких фінансових справах країни;

3. Всі губернатори провінцій мають призначатися шахом, а не вибиратися народом;

4. Всі ухвали, прийняті обо-

(Закінчення на стор. 3-й)

Роман Кобринський

30-ЛІТТЯ ОБУЛІД

В цьому році сповняється 30-ліття діяльности Об'єднання Українських Лісників і Деревників, основаного 1946 р. на еміграції в таборі Карльсфелд в Баварії. Почином до цього стало створення в 1945 р. української кооперативи ,,Лейбор'', а саме Відділу заготівлі, збуту і перерібки дерева, члени якого під проводом сл. п. інж. Б. Лучковського основували професійне статутове Об'єднання Українських Лісників і Деревників — ОБУЛІД та відбули свої перші конституюючі Збори, встановивши назву цієї організації та затвердивши Правильник-статут. На тих Зборах вибрано керівні органи Товариства (головою — інж. Б. Лучаковського) і три Комісії: наукову — голова доц. інж. Р. Кобринський, організаційну — голова інж. М. Мартинець, і Комісію лісової політики — голова інж. В. Кардашевський.

Метою Об'єднання було в першу чергу поробити старання для одержання праці в лісовій адміністрації в Німеччині та в інших країнах в Европі й за океаном, та давати членам в потребі матеріяльну та моральну поміч. А далі метою Об'єднання було плекати лісницькі традиції, пособляти лісницьку науку й освіту та репрезентувати українське лісництво на внутрішньому форумі. В справах лісівницької науки Об'єднання постановило собі за мету включитися в засяг цієї ж науки і фахової освіти, нав'язати зв'язок з українськими вченими-лісівниками, влаштувати курси чи школи для лісничих та видавати практичні посібники для лісницького термінологічного словника і лісотехнічного довідника. В ділянці лісової політики Об'єднання мало на меті нав'язати контакт з чужоземними організаціями та повести інтенсивну акцію для переселення лісників на фахову працю до інших країн. Вкінці в справах організаційних Об'єднання постановило собі за мету перевести реєстрацію всіх лісників і приєднувати їх у членство Об'єднання, нав'язати з ними постійний зв'язок, зорганізувати для них фінансову допомогу й ін.

В часі існування університету УНРРА в Мюнхені три наші члени були викладачами на агр.-лісовому відділі університету. З ініціятиви Об'єднання створено дві українські лісові школи в таборах в Мюнхені (дир. інж. С. Яців) та в Міттенвальді (дир. лісн. М. Малкович). Об'єднання було патроном також лісничій школі в таборі в Ріміні (Італія). Почато також складання лісн. термінологічного словника (інж. М. Гаврилів-Буяр і сл. п. інж. З. Дибуляк) та доведено його до укладу 4,300 слів.

В 1947 р. Об'єднання переселилося до табору в Берхтесгадені і там перетворилось у центральну організацію з відділами в Берхтесгадені, Міттенвалді, Реґенсбурзі, Авгсбурзі, Мюнхені, а далі в Австрії і в Гановері та патроновало укр. лісникам в таборі полонених в Ріміні. Дальші Збори Об'єднання відбувалися в рр. 1947-48 в Мюнхені, Реґенсбурзі, Берхтесгадені, а число членів збільшилося до 229 звичайних членів та 5 надзвичайних (студентів УТГІ). Крім того належало до Об'єднання біля 150 абсольвентів школи для лісничих в Ріміні.

З уваги на те, що більшість лісників переселилася до Америки, Відділ Об'єднання переніс всю свою діяльність до Ню Йорку, де відбувся перший ширший з'їзд Об'єднання в 1952 році, в якого евіденції находилось тоді 137 членів, з того 115 в ЗСА, а решта в Канаді, Зах. Німеччині, Південній Америці й Австралії. З того числа лише два влаштувались за своїм фахом у лісництві, а спроба заснувати тут дерево-виробниче підприємство скінчилась на нічім. В десятиліття діяльности Об'єднання видало друком Український Лісницький Альманах, в якому поміщено історію Об'єднання, наукові праці (проф. інж. П. Никішина, проф. інж. В. Левицького, доц. О. Парамонева, доц. інж. Р. Кобринського, д-ра інж. Р. Шухевича, інж. Б. Лучаковського), а далі спогади про працю в українських лісах, життєписи визначних лісників і статті на лісові та мисливські теми.

В 1957 р. введено в Об'єднанні нову форму керівних органів Т-ва, а саме: тричленний сеньйорат, як надрядний орган Т-ва, а далі пост лісмайстра-голови, якому опісля додано в допомогу секретаря та скарбника, та пост контролера. Почесними членами обрано досі сл. п. проф. д-ра Б. Ю. Іваницького, сл. п. Р. Купчинського, сл. п. інж. Б. Лучаковського і інж. О. Бачинського. Членами сеньйорату були обрані: О. Бачинський, Т. Грабовенський, А. Ґудзовський, Р. Кобринський, Ю. Козяк, І. Левицький, Р. Юркевич. Померлі члени, що належали також до сеньйорату, були: Т. Білас, О. Бобикевич, Р. Курилович, В. Левицький, Б. Лучаковський, П. Никішин, Л. Шумило. Пост лісмайстра-голови виконували досі: Б. Лучаковський, П. П'ясецький, І. Вінтоняк, А. Ґудзовський, Р. Яримович, О. Бачинський, М. Чаповський, Я. Зубаль.

Об'єднання Укр. Лісників і Деревників — ОБУЛІД, впровадило в життя українську лісницьку відзнаку роботи мистця Михайлевича, лісницький привіт ,,Щастиліс'', лісницьку пісню ,,Гей, зелені наші бори'' Р. Купчинського. Щороку в день патрона св. Остафія відбуває Об'єднання свої річні Збори, а літом зустрічаються його члени в гостинному домі панства Яримовичів в горах біля Гантеру, щоб цими вміло переведеними зустрічами плекати і надалі свої лісівницькі традиції, відсвіжувати спогади з минулого та відновляти товариські зв'язки. В тих зустрічах беруть також участь гості, нечлени Т-ва.

Тут в Америці утримує ОБУЛІД тісний контакт з науковими установами (НТШ, УВАН і УТГІ в Европі) та політичними і громадсько-суспільними установами. В сторіччя НТШ доц. інж. Р. Кобринський брав з рамени Об'єднання участь в Науковій Конференції, де виголосив доповідь про основоположника українського лісознавства проф. Бориса Іваницького. В Науковій Конференції (в 1976 р.(НТШ–УВАН) взяли участь члени Об'єднання (Кобринський і Луцишин(. Представник ОБУЛІД-у (Р. Кобринський) брав участь у відкритті пам'ятника на могилі сл. п. проф. Б. Іваницького в Бавнд Бруку, а далі на посвяченні дому УККА і Українського Музею СУА в Ню Йорку та на посвяченні-відкритті нової домівки Літературно-Мистецького Клюбу, в якому також свого часу виголосив доповідь.

Об'єднання Українських Лісників і Деревників має свій власний журнал ,,Вісник'', який появляється два рази в рік. Є він під цю пору єдиним лучником українських лісників і деревників у вільному світі. Головними редакторами ,,Вісника'' були Я. Зубаль, Р. Кобринський і сл. п. І. Вінтоняк. Тепер редагує його постійно інж. Р. Кобринський. Кожне число ,,Вісника'' обіймає загальну частину, мистецьку, літературознавчу і організаційну. Він поміщає статті в першу чергу з лісівницькою тематикою, відомості про український ліс і лісову господарку під Совєтами з поданням джерельних матеріялів, статті з ловецтва, а далі комунікати, хроніку з товариського і родинного життя лісників, Сільва рерум і ін.

Наше Об'єднання включило у свій плян діяльности також і лісо-політичну нотку та внесло свого часу протест проти винищування українських лісів і проти хижацької їх експлуатації большевицьким режимом. Такий протест подано до Економічної Ради при ОН.

І. Кедрин

ЛЮДМИЛА МОРОЗОВА

Після передчасної смерти Миколи Кричевського нема, мабуть, у вільному мистецькому світі кращого репрезентанта імпресіонізму, як Людмила Морозова. Імпресіонізм, що прийшов на зміну надто фотографічному, тому й бездушному реалізмові, вимагає від мистця виявляти в малюнку свої почування, свій настрій, свою духову настанову до відтворюваного сюжету. Відсіль цей чудовий мрійливий настрій таких клясичних імпресіоністів, як Моне, Ренуар і багатьох інших. Цей мрійливий настрій прикметний всім малюнкам Морозової. До цього достосована й делікатна техніка: тонка олія або акварeля, для відрізнення від експресіонізму, який вимагає грубого накладання олії, гострих зарисів, різкого виявлювання настрою.

Учениця незрівняного Федора Кричевського має документальний доказ, як цей великий мистець і педагог високо шанував ту свою талановиту ученицю. У ,,Словнику художників України'', Київ 1973 р., під гаслом ,,Кричевський Федір'' є поруч з його біографічними даними два цілосторінкові портрети Людмили Морозової з 1911 року, — один, тільки голова у чорному, і другий — ціла постать, різнобарвний портрет у ясному золотистому кольориті, та ще й окремо два шкіци до тих портретів. Очевидно, у тому ,,Словнику'' нема гасла Людмили Морозової, яка, вибравши свободу, зарахована до буржуазних націоналістів, як узагалі всі наші мистці у вільному світі.

У 1961 році Людмила Морозова рішила здійснити свою давню мрію — поїхати до Греції. Не маючи грошей — влаштувала у Ню Йорку виставку своїх образів, що їх продавала за безцін — за 25 дол. можна було тоді придбати гарний її образ. Мистці сердилися, що — мовляв — вона обнижує престиж українського мистця. Але плян був добрий і успішний. Людмила Морозова змогла не тільки зробити свою першу подорож до Греції, звідкіля привезла десятки своїх образів і шкіців, але й закупити у Гантері, за посередництвом тамошнього піонера Івана В. Кобзяря за дешеву ціну похилену на один бік хатину на курячих лапах. Покійний Сергій Литвиненко, другий скульптор Андрій Дараган і сама ,,домовласниця'' гірко фізично працювали, щоби ту розхитану хатину напростувати і зробити придатною для двох цілей: щоб у ній жити і творчо працювати.

Людмила Морозова — подивугідна своєю життьовою тугістю та творчим завзяттям. Вчителюючи у високій мистецькій школі на Квінсі у Ню Йорку — вона безупинно малювала спершу у своєму аж надто скромному помешканні на долині міста Ню Йорку, згодом у Гантері, де відкрила свою постійну індивідуальну виставку. Всі стіни у чотирьох кімнатах і коридорах обвішані образами. Композиції, де на тлі будинків або краєвиду розміщені люди й звірята; морські затоки; портрети й автопортрети; мертва природа; квіти — найбільше різнобарвних чудових квітів. Є й багато українських мотивів, які підкреслюють український характер тієї мисткині: церковця, хата за селом, Вінниця, Дніпро... У 1976 році прибавилась до тієї галереї велика на кілька ярдів стінна картина ,,Полтавщина'' — прегарний краєвид, з якого віє на глядача краса тієї частини Лівобережжя — і любов до Полтавщини мисткині, що лине до тієї своєї незабутньої батьківщини...

Коло 300 образів різної тематики заповнюють всі закутки домику на курячих лапах. Вхід туди веде вузькою стежкою, обабіч котрої пишаються засаджені й плекані руками мисткині живі квіти. При вході до тієї стежки, як доказ, що мисткиня дома, стоїть маєстатично старезне авто, визнане вже як ,,античний експонат'', за який аматори пропонують власниці великі гроші. Але вона не хоче позбутися того античного експонату, яким ніхто не вміє їздити, крім неї, як і не хоче завести у себе телефону. Коли приятелі звертають увагу, що може трапитися лиха година, коли треба буде покликати негайно лікаря, відповідає по-філософськи: ,,Усе в руках Господніх!''. Все одно люди зблизька і здалека раз-у-раз приїздять до тієї маленької хатини у тихому закутку в Гантері у Кетскільських горах, подивляють образи і їх творця та купують оті перлини мистецтва.

Лариса Дончук

,,ЧИСТИЛИЩЕ''

[Спогади з життя в Сов. Україні]

(2)

Оголошується, що такого-то числа відбудеться чистка службовців Робкоопу. Будуть ,,перечищати'' всіх працівників і виловлювати ,,соціяльно чужих''.

Знову наді мною нависла хмара, що не давала мені ні хвилинки душевного спокою.

Тим часом Вєтрогона перевели десь на вищу посаду, а головою нашої профспілки призначили молодого хлопця, що недавно приїхав з села. Такий собі, досить нешкідливий хлопчина...

Одного дня він кличе мене до свого кабінету в профспілці, де він урядував. Зайшла я до нього зовнішньо спокійною, але серце тіпалося від нервування. Запросив сідати й почав розмову: ,,То ви дочка попа?'' Я це підтвердила. Тоді він каже:

— А навіщо ви признаєтеся, що маєте з батьком зв'язок? Вам цього не треба робити. Покликав я вас, щоб попередити, аби на ,,чистці'' ви не признавалися про зв'язок зі своїми батьками... Я щиро бажаю вам добра і тому вас попереджую...

— А як з тією скаргою, що подала на мене якась жінка? — хвилюючись, запитала я.

— Я її знищив. Раз вона не з'явилася на засідання, ми вважаємо ту скаргу анонімною, і я її просто знищив.

З вдячністю подивилася я на профспілкове начальство.

— Тепер ви, товаришко, можете йти і твердо запам'ятайте мою пораду, — закінчив розмову товариш Вовк.

Вийшла я з його кабінету, а думки мої плуталися: почуття роздвоювалися. Я була нібито трохи заспокоєна попередженням ,,товариша'' Вовка, але мала великий сумнів, чи те попередження було щирим. Не могла я прийти до висновку, чи це товариське ставлення українця до українки, чи це пастка — комсомольська провокація?

Думаю я собі: ,,От, скажу на чистці, що не маю зв'язку з батьком-священиком, а тов. Вовк скаже, що я брешу...Тоді буде ще гірше.''.

Це роздвоєння не залишало мене аж до самого дня ,,чистки'' нашого кооперативного апарату. Все думала про це і не могла прийти до остаточного рішення.

Та ось настав день, коли ми всі, працівники Робкоопу, мусіли пройти через це чистилище.

Ввечорі після праці, коли я зайшла до величезної залі Робкоопівського клюбу, там майже всі місця вже були зайняті.

Сказати щиру правду, я сиділа й нічого не бачила, крім довгого стола на сцені, накритого червоним сукном, а за столом начальство, яке буде провадити цю перевірку, що нагадувала справжній суд.

Дійшла черга до мене. Я, зовнішньо спокійна, хоч серце завмирало від хвилювання, вийшла на сцену, і почалися допити, звичайно російською мовою:

— Ви, значіт, дочь попа? — запитав один з ,,суддів''.

— Так. — Коротко відповіла.

— І дєдушка і прадєдушка билі попамі? — почувся ядовитий запит іншого.

— Здається, що так, — тільки й могла відповісти.

— Вот відітє, какая наша власть гуманная. Вас, дочь попа, держіт на работє і нє прогоняєт... — голос ще одного з суддів.

— А ви імєєтє связь с родітєлямі? — знову запит.

Оце найголовніше. Що я мушу сказати? Чи сказати правду, і мене тоді можуть ,,вичистити'', чи послухати поради тов. Вовка, який нібито співчутливо до мене ставиться, та наказав не признаватися, що маю зв'язки з батьком.

Потім враз вирішила повірити в людяність цього селянського хлопця.

— Ні! — заявила рішуче. — Зв'язку з батьком я не маю. Живу самостійно, заробляю на себе своєю працею.

А сама вдивляюся в обличчя на залі, чекаю, що ось може встане товариш Вовк і скаже про мою брехню.

Але в залі була тиша. Ніхто нічого не сказав.

Тоді ,,судді'' заявили, що у них більше запитів немає і звернулися до присутніх, може ще хто щось хоче запитати.

І тут з першого ряду, де сиділи партійці, почувся жіночий голос:

— Хай скаже, за що її позбавляли права голосу.

Тут я вже впевнено відповіла, що мене позбавили помилково, і що я їздила до ВУЦВИКУ і там мені це право повернули.

Більше запитів не було, і я сіла на своє місце. З-за пережитого хвилювання мало що чула, але раптом привернув мою увагу різкий голос одного з ,,суддів''. Тоді я побачила, що на сцені в ролі обвинуваченої стоїть моя близька знайома — дочка ,,куркуля''. Стала я прислухатися.

— Как ви смєєтє так грубо отвєчать комісії? — крикнув начальник ,,чистилища''.

— Коли мене питають — я відповідаю, а коли мене цькують — я огризаюся, — була несподівана відповідь дівчини, що її ,,чистили''...

Пізно вночі закінчилося це знущання з працівників кооперації,

Я якось нібито закам'яніла, чекаючи наслідків ,,чистки''. І коли мені сказали, що я залишаюся на праці, то я вислухала це байдуже і тільки пізніше отямилася й усвідомила, що на цей раз минула мене чаша...

Мою ж приятельку, що ,,огризалася'' вичистили по 2-ій категорії, без права працювати в совєтських установах, а лише на фізичній роботі.

Але це їй не дошкулило: вона скоро одружилася з партійцем з високої ранги і виїхала з Полтави, не звертаючи жадної уваги на кару, яку на неї наклали.

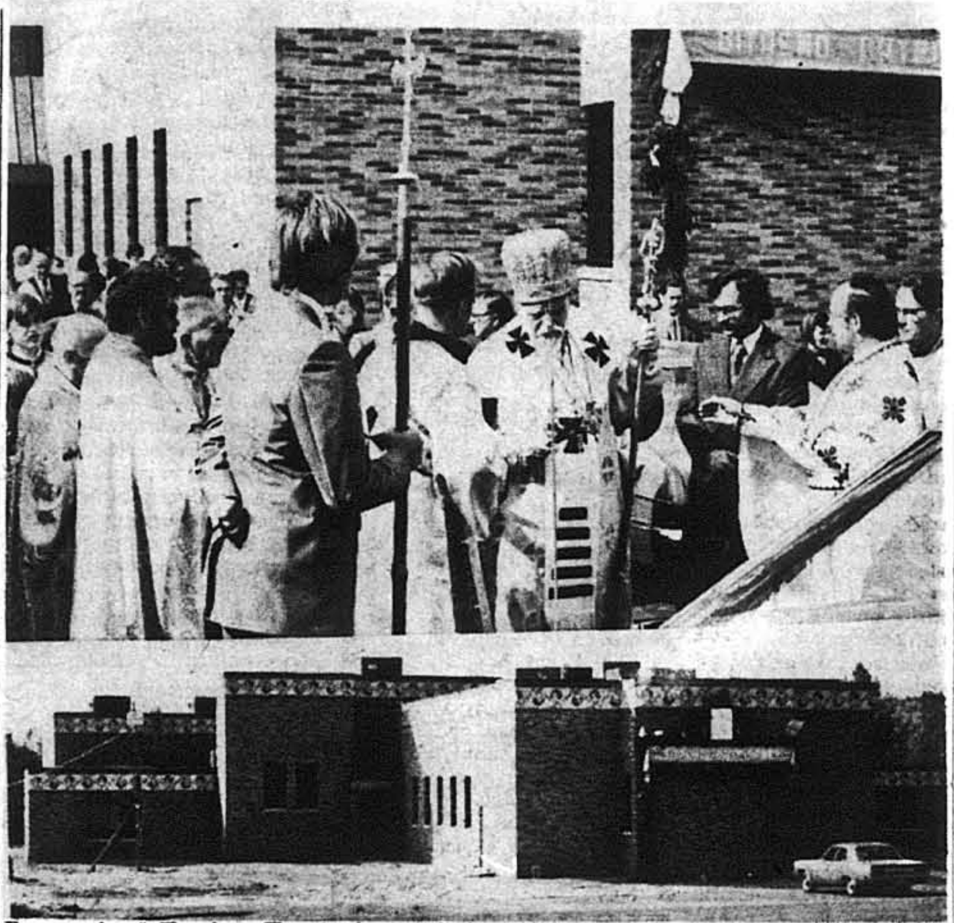
Оце один з багатьох епізодів нашого життя ,,там'' — в країні ,,справедливости й рівности''...

Про це життя ми не маємо права забувати та мусимо про нього розповідати тим, які його не зазнали.

ЗСА І РУМУНІЯ ПІДПИСАЛИ ДОГОВІР

Букарешт, Румунія. — Асошіейтед Пресс інформує, що секретар торгівлі Елліот Л. Річардсон підписав в неділю, 21-го листопада ц. р., 10-річний торговельний договір з Румунією, який пресові коментатори окреслюють найширшим домовленням яке колинебудь було підписане з комуністичною країною, включаючи і Совєтський Союз. Підписання договору між ЗСА і Румунією наступило якраз напередодні візити до Румунії генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Брежнєва, який після 10-літньої перерви знову відвідає ту країну.

Блаженніший Гатріярх Иосиф посвятив Свято-Покровський Храм і Центр у Клівленді

Блаженніший Патріярх Иосиф під час відвідин Клівленду. Внизу: новоздвигнена будівля, в якій міститься Свято-Покровський храм-молитовниця й Український Релігійно-Громадський Центр у Клівленді, що їх посвятив Блаженніший Патріярх у Празник Святої Покрови, 14-го жовтня 1976. Світлив: Іван Зварич

Клівленд, Огайо. — В празник Покрови Пресвятої Богородиці, 14-го жовтня ц. р., Блаженніший Патріярх Йосиф відвідав Клівленд, щоб посвятити Свято - Покровський храм і Український Релігійно - Громадський Центр, що їх здвигнено на 35-акровій Свято - Покровській посілості у Пармі, яка є передмістям Клівленду.

Того дня, у пізніх пополудневих годинах, Блаженніший Патріярх прибув сюди із Торонта, в оточенні митрофорних протоієреїв Петра Хомина й Маріяна Бутринського й шести інших священиків. Згідно з бажанням Їх Блаженства, на летовищі не було зустрічі з громадянством. Зате вже о годині 6-ій вечора, на Свято-Покровській площі почали збиратись представництва прицерковних організацій із хоругвами, прапороносці молодечих і комбатантських організацій, парафіяни, прихожани й гості, а також прочани із віддалених українських громад.

Хоча Патріярші відвідини випали тут несподівано і для їхньої підготови було всього три дні, як також, не зважаючи на всі трудноші робочого дня, сотні учасників заповнили простору площу і вщерть виповнили мури ще незакінченої будівлі. Коли на чолі цього церковного походу появилась маєстатична постать Патріярха в почоті багатьох священиків — у тому й православних — учасники привітали його окликами „Слава Патріярхові!", дітвора, зодягнена в барвисті народні одяги, піднесла Блаженнішому китиці квітів, а молодь виголосила збірну рецитацію привітального вірша. Від Свято - Покровської парафії привітав Блаженнішого її настоятель, о. крил. Микола Павлишин, від Парафіяльної Ради її головний радний д-р Зенон Голубець, від Братства Св. Юрія - Переможця ред. Роман Данилевич, від Сестрицтва Покрови Святої Богородиці Степанія Лагола, яка вітала Їх Блаженство традиційним хлібом і сіллю.

Чину Посвячення Свято-Покровського Храму й Центру довершив Блаженніший Патріярх при співучасті багатьох священиків та при великому здвизі народу, а безпосередньо після нього він відправив Патріяршу Святу Літургію. Співав хор церкви Святої Покрови під дириґуванням Зеновії Панчишин.

У своїй проповіді Блаженніший Патріярх привітав Свято - Покровську парафію із здвигненням тимчасового Свято - Покровського Храму й Осередку та побажав, щоб у недалекому майбутньому здвигнути величавий храм на славу Пресвятій Богородиці. Дальше вказав він на потребу зберігання рідних традицій і дбайливе плекання всього, що рідне й близьке українській душі. Згадуючи народні звичаї, пов'язані з історичним Празником Святої Покрови, вказав на такі близькі серцю картини українського побуту. До молоді звернувся Патріярх із особливим закликом здобувати знання — не тільки те професійне, але знання української історії, літератури, культури, духовости, бо тільки наука і знання може захоронити молодих людей перед денаціоналізацією, яка часто випливає з почуття меншевартости. Тому підкреслював значення Українського Католицького Університету і вказував на конечність дальшої розбудови мережі нашої рідної наукової твердині в країнах українського поселення, бо навіть найкращі чужинецькі наукові інституції не можуть її заступити.

Після Святої Літургії відбулась зворушлива зустріч Патріярха з вірними, які підходили до цілування хреста.

Наступного дня о год. 11-ій ранку, серед соняшної осінньої погоди, духовенство й вірні супроводили Патріярха до Свято - Покровського храму на Святу Літургію. І знову, не зважаючи на робочий день, численно зібрані учасники по береги виповнили храм, щоб ще раз взяти участь у незабутніх Патріярших відвідинах, до яких, як і попереднього дня, співав хор церкви Св. Покрови під управою З. Панчишин.

Після церковних відправ Блаженніший уділив авдієнції для низки представництв, організацій та установ, а відтак своєю присутністю звеличав гостину для численно зібраного духовенства, що відбулась у парафіяльному домі. В пополудневих годинах Блаженніший Патріярх виїхав знову до Торонта, щоб там, вже у вечірніх годинах, посвятити іконостас в одному з його храмів.

Місцева а м е р иканська преса подала вістки про відвідини українського Патріярха. Щоденник „Плейн Ділер" від 14-го жовтня ц. р., під заголовком „Українці вітатимуть тут свого Патріярха" — писав, між іншим: „Йосиф Кардинал Сліпий, якого 4,5 мільйона українців визнають Патріярхом, сьогодні й завтра відвідує Клівленд. Він буде Головним Святителем молитовниці й Громадського Осередку, що його здвигнено при 6810-12 Бродв'ю Ровд у Пармі".

„Двадцять місцевих і позамісцевих священиків будуть співслужителями Патріяршої Служби Божої й співсвятителями храму Святої Покрови" — писав другий клівлендський щоденник „Клівленд Прес" від того ж дня. „Кардинал Сліпий, який тепер живе у Ватикані, осуджує дипломатичні переговори Ватикану з Москвою".

„Серед повені сумних, а то й застрашуючих вісток, що ними переповнені наші щоденні новини, унагляднюється сьогодні одна світла й радісна подія в нашому місті — а це приїзд українського Патріярха на терен Клівленду", — започаткував звітодавець т е л е в ізійної станції єНБіСі к. З. широке звідомлення з Патріярших відвідин, яке ця телестанція подавала на вечірніх новинах 14-го жотня, а згодом на ранніх новинах, 15-го жовтня. Інформуючи про ці відвідини, показано фраґменти з великих привітань Їх Блаженства на Свято-Покровській посілості, з Патріяршого Посвячення Свято-Покровського храму й осередку та з Патріяршої Літургії. Подано також короткий коментар про заснування традиційної парафії Покрови Пресвятої Богородиці перед трьома роками, про її швидкий зріст та імпозантні надбання.

Відвідини Блаженнішого Патріярха Йосифа були для українського Клівленду днями духової обнови й колосального духового підйому. З радістю слід відмітити участь у патріярших відправах українського православного духовенства й мирян, що є виявом справжнього українського екуменізму.

На пам'ятку Патріяршого Посвячення Свято - Покровського Храму й Центру, вмуровано пропам'ятну таблицю за проєктом інж. І. Назарця.

Слід відмітити пам'яткову публікацію - довідник про Свято - Покровську парафію, що її з цієї нагоди опрацював Степан Кікта. Також із вдячністю треба відмітити дар Сестрицтва Покрови Пресвятої Богородиці при братній парафії свв. Володимира й Ольги в Чікаґо, яке подарувало дорогоцінну чашу і хрест, на пацінну чашу і хрест на пачення Свято - Покровського Храму й Осередку.

РЕД. ВАСИЛЬ КАЧМАР...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

танню книжку Малоні, яка не згідна з історичною правдою. Підкреслено, що хоч управа працювала, але відчувався брак зв'язку з відділами. Цей зв'язок був тоді, коли треба було висилати телеграми, чи перевести збірки. Журнал „За Патріярхат" не появлявся реґулярно із перестарілими матеріялами. Заторкнено постання нової парафії св. Михаїла у Філядельфії. Відмічено, що у звітах не було статистичних даних, щоб побачити чи наше Т-во росте чи меншає. Треба збільшити організаційну й інформаційну працю. На запити й дискусію відповідали М. Навроцький і члени управи.

З рамени Контрольної Комісії Мирослав Субтельний склав звіт з перевірки фінансів управи й журналу та подав внесок на уділення абсолюторії для уступаючої управи. Голова мандатно-верифікаційної Комісії д-р Микола Барусевич подав, що на з'їзді є заступлені 18 осередків з 66 умандатованими делеґатами. В дальшому деякі відділи інформували учасників про працю на місцях та подавали думки й суґестії щодо дальшої праці.

По довгих працях і узгідненнях з рамени номінаційної комісії д-р Юліян Колтун запропонував на голову одного з основників патріярхального руху, ред. Василя Качмара, з наступним складом членів управи: Оксана Бережницька (Боффало), М. Бойко (Ню Гейвен), Рома Гайда (Ст. Луіс, Мізурі), Петро Ганкевич (Ню Йорк), Андрій Гарасовський (Чікаґо), Микола Галів (Ню Йорк), Дарія Кузик (Трентон), Володимир Медуха (Філядельфія), Василь Пасічняк (Моріставн) Ярослав Пастушенко (Ню Йорк), Володимир Пушкар (Філядельфія) і Сидір Тим'як (Піттсбурґ). Контрольна Комісія — Іван Куземський, Мирослав Субтельний, Нестор Сума, Роман Крупка і Михайло Білинський. Товариський Суд: Василь Палідвор, Юліян Колтун, Іларіон Мазепа, Роман Ярош і Іван Ярош. Рада Мирян: Микола Барусевич, Степан Гробельський, Любомир Зслик, Роман Осінчук і Роман Смик. Після зачитання списка відбулась коротка дискусія. Були пропозиції, щоб деяких членів управи замінити іншими, але в кінці обрано керівні органи у зачитаному складі. За листою голосувало 53 голоси, не було проти, а тринадцять здержались Після цього зреферовано проєкт резолюцій, які доручено новообраній управі випрацювати і подати до загального відома. Голова Президії С. Тим'як закрив з'їзд молитвою і подякою присутнім за активну участь у нарадах, а новій управі побажав успіхів у праці.

КРАЇНА ШАХА...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ма палатами, стають законними тільки після того, коли їх підпише (схвалить) шах;

5. Крім голови держави, шах також є головнокомандуючим всіх збройних сил держави, і, нарешті,

6. Шах має право розв'язати парлямент в кожний момент, коли це вважатиме за потрібне. (Див. брошуру „Іран", видану в Голляндії 1974 р.).

Після таких поправок Паглаві вже може спокійно правити країною зі свого палацу, побудованого для нього за містом Тегераном років десять тому (перед тим він проживав у місті, але з міркувань кращої безпеки він пересилився за місто, де, будучи більше ізольованим від небажаного елементу, йому тим самим можна забезпечити кращу особисту охорону).

Та не зважаючи на все, шах Паглаві не є тиран, як це намагаються показати його перед світом його вороги. Добре усвідомлюючи собі, що вже давно минули ті часи, коли король міг сказати „держава — це я", Паглаві, щоб утримати монархію в країні, вирішив здійснити в Ірані далекойдучі соціяльні реформи. Передусім він частину своїх особистих великих земельних посілостей безкоштовно віддав для користування малоземельним і безземельним селянам. Року 1962 за його ініціятивою було навіть створено спеціяльний чартер під досить звучною і незвичайною назвою — „Революція шаха і нації", завдання якого є якнайшвидша розбудова країни у всіх ділянках — господарчій, культурній і т. д. Цьому в значній мірі сприяє той факт, що Іран, будучи четвертою країною світу щодо видобутку нафти, за останні роки фінансово дуже підлатався. Ще ніколи в історії країна фінансово так добре не стояла, як вона стоїть тепер. І це дає свої наслідки, — напр., за минулий рік пересічний річний прибуток іранця досяг 1,600 дол. (Для порівняння нагадаємо, що пересічний прибуток індійця в 1970 р. становив тільки 70 дол.). Як воно буде в майбутньому — буде видно, але покищо „Революція шаха і нації" дає добрі наслідки.

Іранці, будучи за характером чутливими і лагідними, радо допомагають іншим в разі потреби. Іранець ніколи не підвищує свого голосу, як ознаки того, що він чимсь незадоволений або на когось сердитий. Він любить дискутувати в гурті з своїми приятелями чи знайомими. (До речі, при всіх моїх стараннях я таки не міг нічого знайти чи помітити в іранців, що етнологічно могло б споріднювати їх з сучасними українцями. Видно тисячоліття часу та інші умови життя (також клімат) вивітрили в них все орійське, спільне з українським. Тільки в люксусовій крамниці „Колекціон" при Тахте Джамшід Авеню, яка продає мистецькі вироби, поруч малюнків інших майстрів світу, ми мали приємність оглядати також репродукцію знаменитих Іллі Репіна „Запорожців", що пишуть листа турецькому султанові.

Цікаве й оригінальне місто Тагеран — столиця Ірану. Цікаве не тільки тим, що його населення з 200 тисяч в 1920 році зросло тепер до понад трьох мільйонів, але й тим, що дев'ять з десяти його частин побудовані на зразок шахівниці: це довгі, прямолінійні вулиці, поперехрещувані бульварами по правих кутах. Аби не повторювати помилок і хиб інших міст світу, які переважно розросталися стихійно, розбудова Тегерану була розплянована заздалегідь кращими знавцями міст світу.

Подібно, як це ми бачили не раз по інших азійських містах, також у Тегерані при тротуарах розміщені кухні, на яких на довгих дротах припікаються шашлики, або підсмажені делікатеси. Але протилежно до таких країн, як Єгипет або Сирія, тут ми не бачили жебраків з простягненими до вас руками. Також і тут цілком безпечно ходити по місті як вдень, так і вночі без страху, що хтось може вас ограбувати, не кажучи вже про вбивства, і то не зважаючи на те, що тут майже ніде не було видно поліцаїв.

Протилежно до Індії, тут, як і в сусідньому Афганістані чи Єгипті, чимало жінок і досі ходить по вулиці з позакриваними обличчями. Ходять так не тому, що хтось їх змушує до цього, а тому, що не хочуть заходити в колізію з канонами мусульманської віри, яка забороняє одруженій жінці показувати своє лице чужим особам чоловічої статі, і то незалежно від того, чи жінка є красунею, чи негарною з себе; молодою — чи старшою.

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
НЕНАДІЙНОЇ СМЕРТИ
моєї ДРУЖИНИ

бл. п.

ЕВИ ДРОГОБИЦЬКОЇ

буде відправлена

в дні 3-го грудня 1976 року
в монастирі оо. Василіян
у ГЛЕНКОВІ, Н. Й.

Заупокійна Служба Божа
ЗА ДУШУ ПОКІЙНОЇ

Прохаємо Приятелів та наших Знайомих помолитися в тому дні за Покійну Еву.

МИХАЙЛО — МУЖ
ТАРАС, МАРУСЯ І СТЕПАН — діти

✝

В хвилини невимовного смутку ділимося сумною вісткою з Рідними, Друзями і Знайомими, що дня 19-го листопада 1976 року, в Ню Йорку, Н. Й., після тяжкої недуги, на 52-му році життя відійшов у Вічність

бл. п.

МИКОЛА ОНИСЬКОВИЧ ДЗЯБЕНКО

народжений в Україні, село Матяшівка на Полтавщині.
Активний член українського церковного, суспільно-громадського і політичного життя. Колишній студент Богословії, один з основоположників молодечої організації ОДУМ і колишній член ЦК Української Революційної Демократичної Партії.

ПОХОРОНИ відбудуться у вівторок, 23-го листопада 1976 р. на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
МАМА
ЛЮБА — сестра з чоловіком ОЛЕКСІЄМ і дітьми
АНДРІЄМ і ОЛЕЮ
Рідні в Україні і Канаді

ГОЛОВНА РАДА
НАУКОВИХ ТОВАРИСТВ ім. ШЕВЧЕНКА
у великому смутку повідомляє Членство НТШ і Прихильників української вільної науки, що відійшов у Вічність

бл. п.

о. митрат д-р ВАСИЛЬ ЛАБА

дійсний член НТШ, кол. проф. Богословської Академії у Львові, кол. ректор Української Духовної Семінарії в Гіршберґу і Кулемборґу, ректор Українського Католицького Університету, автор праць з патрології і герменевтики.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Замість квітів на могилу

бл. п. Романа Купчинського

Активного Борця за Волю України в рядах Українського Леґіону і УГА, Співця Стрілецької Слави, на фонд видання всіх Його пісень зложили:

Оксана і Богдан Рак, Лонґ Айленд Сіті	$25.00
З. Михайлівський, Честер	15.00
Любомир і Анна Ратичі, Едісон	10.00

ВШ. Жертводавцям щиру подяку складає

В-во „ЧЕРВОНА КАЛИНА"
P.O. Box 507, Church Street Sta., New York, N.Y. 10008

Замість квітів на свіжу могилу нашої Дорогої Куми

бл. п. Марії Микулинець

складаємо 25.00 долярів на Пресовий Фонд „Свободи".

Родині Покійної висловлюємо глибоке співчуття.
Михайло і Ольга МЕЛЬНИКОВИЧ
і син Стефан

СВІТОВА ФЕДЕРАЦІЯ
УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
ПОВІДОМЛЯЄМО, ЩО
у 15-ту річницю смерти

бл. п.

КЕКИЛІЇ ҐАРДЕЦЬКОЇ

довголітньої членки Управи СФУЖО
у 1-шу річницю смерти

бл. п.

ІРИНИ ПАВЛИКОВСЬКОЇ

членки-основниці СФУЖО
буде відправлена

у неділю, 28 листопада 1976 р.
о год. 12:45 по полудні

Панахида
у ЦЕРКВІ ЦАРЯ ХРИСТА при вул. 16-ій і Каюґа
у Філядельфії, Па.

Того ж дня, о год. 2-ій по пол. відбудуться

Жалобні Сходини
у ДОМІ СУА при 4936 Н. 13-та вул.
у Філядельфії, Па.

Запрошуємо до участи Членок Управи СФУЖО, Членок-Прихильниць СФУЖО і Представниць жіночих організацій.

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

ділиться сумною вісткою зі своїми Членами й всією Українською Громадою, що 16-го листопада 1976 р. в Мюнхені, Зах. Німеччина, відійшов на Вічний Спочинок

✝

сл. п. проф. д-р мед.

ВАСИЛЬ ПЛЮЩ

спеціяліст-фтизіолог, довголітній член Редакційної Колеґії „Лікарського Вісника", редактор видань УЛТПА, заслужений лікар-громадянин, публіцист і політичний діяч, видатний науковець та один з найвизначніших істориків української медицини.

ПАРАСТАС і ПАНАХИДА відправлятимуться в понеділок, 22 листопада о год. 7-ій веч. у Православній Церкві св. Андрія, С. Бавнд Брук, Н. Дж.

У вівторок, 23 листопада 1976 р. о год. 10-ій ранку буде відслужена Заупокійна Св. Літургія в Церкві-Пам'ятнику св. Андрія, а відтак Тлінні Останки Покійного будуть похоронені на цвинтарі біля Церкви-Пам'ятника св. Андрія, Савт Бавнд Брук, Н. Дж.

Смутком прибитій Дружині д-р мед. Надії Плющ та Родині, щирі співчуття складає —
ГОЛОВНА УПРАВА УЛТПА

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

СОФІЇ КАРПЕВИЧ

буде відправлена

Заупокійна Служба Божа
дня 27 листопада 1976 р.
о год. 8-ій рано
в церкві св. Юра
в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

про що повідомляє і про молитви за душу Покійної просить —

РІДНЯ

Увага! ЧІКАҐО й ОКОЛИЦІ! Увага!

Відділ Об'єднання Жінок ОЧСУ в Чікаґо, Ілл.

має честь запросити Українське Жіноцтво та Громадянство на СВЯТОЧНЕ

ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРУ Відділу ОЖ ОЧСУ

В програмі: Акт посвячення Прапору, спільний обід, мистецька частина.

Неділя, 28 листопада 1976 р.
Година 3:00 по пол.
Заля Дому СУМА

УПРАВА

Субота, 27 листопада 1976 р.
о год. 9-ій вечора
в залі УНДому в Ню Йорку
140 Друга Авеню
Аранжер забави — ЗЕНОВІЙ ГАЛЬКОВИЧ

Осередок СУМА ім. ген.-хор. Тараса Чупринки в Ню Йорку, влаштовує

ВЕЛИКУ ОСІННЮ ЗАБАВУ

В програмі забави: ВИБІР КОРОЛЕВИ ОСЕРЕДКУ СУМА

До танців гратиме популярна
оркестра „Темпо", І. Коваля

Столики просимо замовляти в канцелярії Осередку СУМА — тел. (212) 473-3467.

На забаву сердечно запрошуємо Українське Громадянство і Молодь м. Ню Йорку й околиці.

МИКОЛА РУДЕНКО

(Закінчення зі стор. 1-ої)

рем партійної організації Спілки Письменників України. В 1960-их роках помітний перелом у поглядах М. Руденка, зокрема у його статті „Поезія і полярність", яка була надрукована в київській „Літературній Україні" (30 січня 1962 р.) Згодом М. Руденко включився в рух оборони громадянських прав в Україні, став членом групи Міжнародної Амнестії в Москві, а 3-го липня 1975 р. написав обширний лист до Л. Брежнєва.

Опинившись поза партією і поза СПУ, М. Руденко був задержаний на початку лютого 1976 р. і посаджений на примусову психіятричну експертизу в Київській психоневралогічний шпиталь, де перебував два місяці. В тому ж самому часі КГБ викликало багато разів його дружину і десятки осіб, знайомих і сусідів письменника, вимагаючи у них підписання заяви, що М. Руденко є ментально хворий. Згідно з одержаною вісткою, ані одна особа не підписала такої заяви і сама експертиза мусіла ствердити, що письменник є ментально здоровий.

Поему „Історія Хвороби" (Щоденник кандидата в шизофреніки) М. Руденко написав між 11 і 29 лютого 1976 р. Поема ця набула поширення в українському самвидаві і вона є сповіддю людини, яка приречена на найгірше і найбільш небезпечне покарання — ув'язнення і насильне лікування" в психіятричій тюрмі. Поема „Історія хвороби" поділена на 18 частин — окремих віршів. Свідомий, що:

Неначе виноградина
в давильні,
Під прес нещадний скоро
попаду

М. Руденко був рішений, що:

Тож хай дурбуди, хай
в'язниці —
А я таки своє скажу.

І він мужньо, гідно і відважно сприйняв цю спробу органів КГБ знищити його ментально:

Що б дам не скоїлось,
в серці ясніє
Дивна, смішна жадоба:
Вірю, що ямби —
Не шизофренія,
Мислення —
Не хвороба...

Перебуваючи на психіятричній експертизі, свої почуття М. Руденко чи не найкраще висловив у такому вірші, який є частиною поеми:

Плету вінок...
Хоч не сонети,
Але, читачу, не карай:
Без ямбів психорай —
Не рай:

Тут швидко збудешся
кебети.
Ось черевань спесивий
знову
Свій демонструє інтелект.
Він каже:
— Українська мова
Лише убогий діялект...
Ці істини були відомі
У Петербурзі всім панам.
Якби ж то їх лише в дурдомі
Терпіти випадало нам!..

Плету вінок, щоб якось
жити.
Тим часом мариться мені:
Вже визрівають
в зернах жита
Нових віків нові пісні.
І там не буде,
Там не буде
Отих,
Хто в карецери гребе...
Нотуй: майори КГБ
Теж божеволіють,
Бо —
люди.

Перебуваючи в психіятричному шпиталі М. Руденка охоплює почуття свободи. Він кидає мужні й гідні та повні презирства до пристосованців слова в сторону тих письменників, які гнуться перед владою:

І холодно в душі,
і хмарами відчаю
Заволокло мої старечі дні.
Та гляну я на вас —
і раптом помічаю:
Добродії, ви ж заздрите
мені!

Нехай, по-вашому, я тільки
божевільний
(Не володію відчуттям
доби!) —
Я вільний — чуєте?...
Я нині справді вільний,
А ви — раби.

Тут стало теж відомо, що в Києві заарештували українського лікаря д-ра Михайла Ковтуненка, який відмовився дати свідчення проти Миколи Руденка.

УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Лепкого (соліст Я. Цісарук), „Ой, чий же це двір?" в обр. Лисенка, „Лебеді" Китастого (соліст — П. Гончаренко), „Пісня про Нечая" в обр. Кошиця (солісти — П. Кассараба і П. Пахолюк) і „Марш Україна" Китастого (соліст — Ю. Оришкевич). На домагання публіки, яка кожну пісню нагороджувала бурхливими оплесками, Капеля, як наддаток, виконала „Пісню про Тютюнника" (солісти — П. Писаренко і П. Пахолюк).

Після останньої точки концерту гостей з Детройту, а зокрема маестра Григорія Китастого, якому незабаром сповниться 70 років, вітали: молоді члени Школи Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку під диригентурою о. Сергія Кіндзєравого-Пастухова, двоє малих співаків із „Молодої Думки" та п-і Оленка Зам'ята і п. Мирослав Кулинич від мішаного хору „Думки" в Ню Йорку. Всі вони вручили на руки маестра Китастого коші чи китиці квітів.

Відтак д-р Іван Флис, голова нюйоркського Комітету для відзначення 200 і 100-річчя, англійською мовою подякував Капелі і маестрові Китастому за чудовий концерт, а публіці за масову участь в ньому. Опісля в українській мові коротке слово виголосив д-р Ігор Соневицький, заступник голови і мистецький референт Комітету 200 і 100-річчя, який теж подякував Капелі за прекрасний концерт, а зокрема привітав диригента Григорія Китастого з 70-літтям. Від Комітету Капеля і її диригент теж одержали кіш квітів.

Відтак всі приявні на залі і члени Капелі відспівали „Многоліттєвіє" маестрові Г. Китастому.

Після концерту у приміщеннях Українського Інституту Америки при 79-ій вулиці відбулася окрема зустріч для вшанування маестра Г. Китастого з нагоди його 70-ліття та довголітньої праці з Капелею. Зустріч зорганізував і офундував її д-р Василь Вереш, секретар Комітету 200 і 100-річчя. В приємній товариській атмосфері і в приявності членів Капелі, Комітету та запрошених гостей проходила ця зустріч. Майстром церемонії був д-р Іван Флис, який представляв осіб, які виголошували короткі промови в честь маестра Григорія Китастого. Д-р Флис рівнож подякував д-рові Верешеві за зорганізування того вечора-зустрічі і подякував всім за участь в ній.

Головну промову виголосив проф. д-р І. Соневицький, який коротко накреслив діяльність Григорія Китастого як бандуриста, композитора, педагога і диригента, зазначуючи, що Г. Китастий, як композитор, черпає із скарбниці української народної пісні, яка є одним з найбільших скарбів нашого народу. „Своїми піснями український нарід писав історію, передавав всі свої переживання і настрої" — сказав промовець. Бандура і бандуристи відіграли і відіграють дуже важливу ролю в житті українського народу, а Григорій Китастий ціле своє життя присвятив Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка, починаючи ще в Києві, опісля в Західній Европі, в таборах „ДП", а від 1949-го року в ЗСА, з яких виїздив з Капелею на турне по різних країнах світу. Д-р Соневицький побажав маестрові Китастому „багато творчих літ", а всі приявні відспівали диригентові Капелі Бандуристів „Многая літа". Під час співу дівчата внесли уродинний торт, який мав форму бандури.

Короткі побажання маестрові Китастому з нагоди 70-ліття виголосили: д-р Володимир Савчак, голова Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій — Відділу УККА Великого Ню Йорку; д-р Володимир Душник, редактор „Українського Квартальника", від Екзекутиви УККА, який вказав, що часто здобуваємо приятелів для української справи шляхом нашого мистецтва; д-р Михайло Пізнак, член Управи Українського Інституту Америки; інж. Микола Чорний, адміністратор Школи Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку; адміністратор Українського Інституту Америки, прем'єр Юліян Ревай; д-р Василь Вереш, секретар Комітету 200 і 100-річчя та організатор тієї зустрічі.

Приявні грімкими оплесками привітали приявних на вечорі-зустрічі п-і Віру і п. Антона Шумейків, які пожертвували 1,000 долярів на покриття коштів, зв'язаних з концертом Капелі Бандуристів.

Відтак промовляв сам маестро Китастий, дякуючи всім нюйоркчанам за прийняття Капелі і за вечір в його честь. Він підкреслив, що Капеля має багато приятелів по цілому світі, зокрема згадав приявних на зустрічі проф. Григорія Костюка, інж. Романа Степаняка, бувшого члена Капелі, та д-ра Ігоря Соневицького, якому, на заклик маестра Китастого, приявні відспівали Многоліттєвіє" за його вклад в українську музику. Григорій Китастий висловив подив і подяку для членів Капелі, які жертвують часом і трудом, щоб продовжувати і поширювати українську пісню, кобзарське мистецтво, і надіється, що Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка продовжуватиме і ще більше розвиватиме свою діяльність.

З діяльности Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку

Ранні сліди Матріярхату на землях України

У п'ятницю, 5-го жовтня ц. р., Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку запросив проф. д-ра Олександра Домбровського виголосити доповідь на тему: „Ранні сліди матріярхату на землях України". Д-р Домбровський говорив про доісторичні часи на землях України, коли від уральської брами проникли на ці землі евразійські племена номадів-завойовників, яких часто проганяли чергові завойовники. До таких номадів належали кіммерійці, скити, сармати й інші племена під час великого переселення народів, під кінець якого східні слов'яни входять на карти історії. Крізь землі України проходили важливі купецькі шляхи і тут вони перехрещувались із заходу на схід, з півночі на південь. Один такий шлях ішов у напрямі Уральських гір, де добували золото, і далі в саму середину Азії — Тибет. Другий ішов від Чорного до Балтійського моря, ще інший із заходу на схід, так зв. етрусько-римський шлях з Гальштату (біля Зальцбургу-Австрія) через місто Лінц, Польщу в Україну, ще інший з України крізь Кубань у Вірменію і Персію. Останній з головних шляхів проводив на південь до Адріятицького й Егейського моря.

Про південні землі України згадує грецький історик Геродот в книзі, що її назвав „Скитія", в якій згадує також про осілі племена, яких називає „скити-орачі, скити-хлібороби". Є згадки, що серед тих осілих племен витворився устрій соціяльного матріярхату, тобто головою такого роду була мати. Батько виходив на довший час у далекі краї на полювання для придбання поживи, або вибирався у воєнні походи, а дома залишалися жінки з дітьми і стариками, і вони кермували всім домашнім господарством. До джерел існування матріярхату можна зарахувати археологічні розкопки на землях України з трипільського періоду і знайдені в могилах жіночі фігурки та всіляку зброю. Є також згадки про існування загонів збройних жінок-амазонок. Скити не знали їх ближче, пізнали їх, коли наблизилися до їх земель і границь, що їх скити сторожили, але пізніше згадки про амазонок заникають — мабуть скити з ними поженились, але місце скитів на тих землях зайняли сармати.

Після доповіді були ще запити і деякі доповнення доповідача. Забирали голос: проф. д-р Микола Вацик, інж. Колтунюк, інж. Жуковський, ред. Керницький і другі.

Голова Клюбу інж. Жуковський закінчив вечір подякою авторові.

Авторський вечір двох письменниць

У п'ятницю 15-го жовтня 1976 р. в новому приміщенні Літературно-Мистецького Клюбу відбувся авторський вечір поетеси Ірини Дибко і письменниці Мирослави Ласовської, з нагоди появи їхніх творів.

Програму вечора відкрив голова ЛМК інж. Іван Жуковський і після привітання авторок та присутніх гостей, привітав також присутню сеньйорку української музики, проф. Іванну Приймову, передаючи дальше ведення програми маестрові Степанові Крижанівському.

На вступі маестро Крижанівський виголосив коротку доповідь про авторку М. Ласовську, про її зацікавлення кількома родами мистецтва, як малярством, музикою, співом, сценічною грою в драматичних і оперових виставах. Вкінці вона почала займатися літературною творчістю, написавши декілька п'єс, поставлених на сцені, як „Три ляльки", „Вішування старого дуба", „Гетьман Іван Мазепа" та інші. Переїхавши з Аргентини до ЗСА, не покидала пера і так постала її повість „Під чорним небом" і сценічна драма „Льодолом". За свої літературні праці здобула авторка декілька літературних нагород, останньо також з літературного фонду ім. Івана Франка в Чікаго.

У своєму слові авторка заявила, що до драми „Льодолом" є скомпонована музика, і в такій формі авторка хоче поставити її на сцені. Опісля вона прочитала цю драму у мистецькій формі, змістом якої є трагічне становище України і її синів під московською окупацією.

Після короткої перерви виступила друга авторка, п-і Ірина Дибко, а про її поетичні досягнення доповідала п-і Ярослава Божемська. З цієї доповіді приявні довідалися, що авторка почала писати ще як учениця гімназії у Зальцбурзі, видала декілька збірок поезій і цю поетичну діяльність далі продовжує. Для ілюстрації поетичного вислову авторки п-і Божемська відчитала декілька поезій із збірки „По стежинах душі", видавництва Середяка в Буенос-Айрес в Аргентині. Деякі поезії відчитав маестро Крижанівський, а інші читала доня авторки, Марта Шраменко, вкінці — сама авторка із другої збірки на „Крилах дум", виданої 1974-го р. Вступне слово до цієї збірки написав проф. д-р Василь Лев, оцінюючи збірку позитивно, як погідні, додатні і конструктивні рефлекси людської душі.

Після закінчення програми вечора, маестро Крижанівський щиро подякував авторкам і паням, що читали, обдаровуючи їх квітами, а приявні гості довгими оплесками дякували за приємний вечір.

Б. Б.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

сприємливу оферту на друк і поширювання усіх 10-ох томів „Історії України-Руси" Михайла Грушевського в англійській мові.

Англомовне видання монументальної „Історії України-Руси" Михайла Грушевського необхідне для уможливлення тим англомовним історикам, які української мови не вміють, запізнатися джерельно з минулим українського народу. Знаємо, що короткий курс Історії України М. Грушевського в одному томі в англійській мові мав великий попит, а також однотомова праця о. д-ра Нагаєвського вже виходить другим накладом. Ювілейний Конґрес Наукового Т-ва ім Шевченка, відзначаючи століття НТШ, соав на становищі, що англомовне видання „Історії України-Руси" Михайла Грушевського буде найкращим вкладом українських істориків у відзначення цього світлого Сторіччя. Як відомо, Головою Ювілейного Комітету був теперішній голова НТШ в ЗСА проф. д-р Осип Андрушків, який і надалі є ентузіязтом великих починів НТШ в розвитку української науки. Тому то очолюване ним НТШ в ЗСА взяло на себе нелегкий обов'язок фінансувати це видання.

Тому, що кошти виготовлення до друку й самого друку такої спеціялізованої праці, якою в англомовному світі буде „Історія України-Руси" М. Грушевського, дуже високі, Фінансова Комісія НТШ апелюватиме до пожертв на цю ціль. Річ у тому, що для уможливлення поширення цієї монументальної праці з історії України в англомовних університетах, академіях наук і важливіших бібліотеках, треба доступної продажної ціни, яка може бути осягнена тільки шляхом субсидіювання значних коштів. Слід зрозуміти, що ідеться про саму метрику українського народу, яку московські окупанти України намагаються стерти з лиця землі.

Організована в Науковому Т-ві ім. Шевченка українська вільна історична наука почувається до обов'язку протиставитися безкомпромісово всім намаганням ворогів України фальшувати історію України. Українська громадськість у вільному світі розуміє це дуже добре й вона всеціло підтримає великий первопочин англомовного видання „Історії України-Руси" Михайла Грушевського.

ТАРЗАН, Ч. 76 60. Абул плянує!

Мої кулі не попали в того „пустельного щура", Абуле! Він безпечно сховався в танку!

Той „щур" — це наш давній ворог, Тарзан!.. Значить це він слідкував за нами від села Баку...

Гаразд! Він міг пережити піскову бурю, але той танк стане його домовиною!